

Secale (Žito)

čeleď: Poaceae

Existuje kolem 12ti druhů.

Secale africanum

synonyma: *S. montanum* subsp. *africanum*, *S. strictum* subsp. *africanum*

oblasti: Afrika

Secale anatolicum

synonyma: *S. daralagesi*, *S. montanum* subsp. *anatolicum*, *S. montanum* var. *anatolicum*, *S. rhodopaeum*, *S. strictum* subsp. *anatolicum*

oblasti: Írán, Malá Asie (Anatolie)

Secale cereale (Žito seté)

synonyma: *S. ancestrale*, *S. ancestrale* var. *aidinum*, *S. ancestrale* var. *arenosum*, *S. ancestrale* var. *karaburun*, *S. ancestrale* var. *spontaneum*, *S. arundinaceum*, *S. cereale* f. *brevispicatum*, *S. cereale* f. *montaniforme*, *S. cereale* subsp. *ancestrale*, *S. cereale* subsp. *indo-europaeum*, *S. cereale* subsp. *rigidum*, *S. cereale* subsp. *tetraploidum*, *S. cereale* subsp. *tsitsinii*, *S. cereale* var. *ancestrale*, *S. cereale* var. *spontaneum*, *S. cereale* var. *vernum*, *S. strictum*, *S. triflorum*, *S. turkestanicum*, *Triticum cereale*, *Triticum cereale* f. *brevispicatum*, *Triticum cereale* f. *montaniforme*, *Triticum cereale* var. *montaniforme*, *Triticum ramosum*, *Triticum secale*, *Triticum strictum*

oblasti: Alabama, Alberta, Aljaška, Arizona, Arkansas, Arménie, Ázerbájdžán, Britská Kolumbie, Connecticut, Česká republika, Delaware, Florida, Georgia, Grónsko, Gruzie, Idaho, Illinois, Indiana, Iowa, Írán, Izrael, Jižní Dakota, Jižní Karolína, JZ Rusko, Kalifornie, Kansas, Katalánsko, Kentucky, Kolorado, Louisiana, Maine, Manitoba, Maryland, Massachusetts, Michigan, Minnesota, Mississippi, Missouri, Montana, Nebraska, Nevada, New Hampshire, New Jersey, New York, Newfoundland, Nové Mexiko, Nové Skotsko, Nový Brunšvik, Ohio, Ontario, Oregon, Pennsylvania, Quebec, Rhode Island, Saskatchewan, Severní Dakota, Severní Karolína, Severozápadní Teritorium, Střední střeozemí, Švýcarsko, Tennessee, Texas, Turecko, Utah, Vermont, Virginie, Washington, Wisconsin, Wyoming, Yukon

Patří mezi jednoletky nebo dvouletky (v zemědělství má větší význam ozimá forma) a cizosprašné rostliny. Dorůstá výšky 0,6 - 1,5 (i 2)m. Roste v trsech. Stébla jsou přímá, holá, v horní části ochlupená a mají 3 - 6 kolének. Pochvy listů jsou úzké, holé, hnědočervené, jazýček má délku 1 (i 2)mm, je uťatý, jemně zoubkovaný, ouška holá, čepel je plochá, mírně drsná a bývá krátce ochlupená, ojíněná a při klíčení zpravidla hnědočervená. Kvete v podlouhle čárkovaném zploštělém lichoklasu, klásky jsou zploštělé, 4hranné, tvořené 2 - 3mi květy, směřují šikmo vzhůru nebo jsou až skloněné, vrcholový klásek je zakrnělý a pluchy jsou dlouze osinaté. Plodem je obilka. Existuje vnitrodruhový taxon:

- convar. *multicaule*/var. *ulticaule* (Žito trsnaté) - výška až 2m; menší zrna

Množí se semeny.

Secale ciliatiglume

synonyma: *S. anatolicum* var. *ciliatiglume*, *S. anatolicum* var. *ciliatoglume*, *S. montanum* var. *ciliatiglume*, *S. strictum* subsp. *ciliatiglume*, *S. strictum* var. *ciliatiglume*

oblasti: Írán

Secale leptorhachis

Secale montanum

synonyma: *S. chaldicum*, *S. dalmaticum*, *S. kuprijanovii*, *S. montanum* subsp. *chaldicum*, *S. montanum* subsp. *kuprijanovii*, *S. montanum* var. *dalmaticum*, *S. montanum* var. *krurijanovii*, *S. strictum* subsp. *kuprijanovii*

oblasti: Andalusie, Írán

Dorůstá výšky 1m.

Secale segetale

synonyma: *S. afghanicum*, *S. ancestrale* var. *afghanicum*, *S. ancestrale* var. *dighoricum*, *S. cereale* subsp. *afghanicum*, *S. cereale* subsp. *dighoricum*, *S. cereale* subsp. *segetale*, *S. cereale* var. *afghanicum*, *S. cereale* var. *segetale*, *S. dighoricum*, *S. segetale* subsp. *afghanicum*, *S. segetale* subsp. *dighoricum*, *S. segetale* var. *afghanicum*

oblasti: Afganistán, Írán

Secale strictum

oblasti: Itálie

Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. *anatolicum*
- subsp. *balcanum*
- subsp. *chaldicum*
- subsp. *ciliatoglume*
- subsp. *kuprijanovii*
- subsp. *strictum*

Secale sylvestre (Žito lesní)

synonyma: *S. campestre*, *S. fragile*, *S. glaucum*, *Triticum campestre*, *Triticum sylvestre*

oblasti: Ázerbájdžán, Bulharsko, Gruzie, Jugoslávie, JZ Rusko, Kazachstán, Maďarsko, Malá Asie (Anatolie), Moldávie, Rumunsko, Tádžikistán, Turkmenistán, Ukrajina, Uzbekistán, Z Rusko

Roste v Euroasii. Patří mezi jednoletky. Roste v trsech. Dorůstá výšky 30 - 50cm. Stébla jsou

vystoupavá, kolénkatá, v horní části hustě ochlupená. Dolní listy mají hustě chlupatou pochvu i čepel, pochva horních listů je nafouklá. Kvete v až 10cm hustém lámavém palasů s klásky délky 1,3cm složenými ze 3 kvítků. Koncový květ je jalový.

Vyhovují mu písčité, hlinité, kyselé i zásadité půdy.

Secale vavilovii

synonyma: *S. cereale* subsp. *vavilovii*, *S. cereale* var. *vavilovii*, *S. iranikum*

Secale x derzhavinii

Další informace:

<http://botany.cz/cs/secale-sylvestre/>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDito>

<https://www.rostliny.net/>